
Dzierżnica, stan. 44, pow. Środa Wielkopolska, woj. poznańskie, AZP 54-32/285

Informator Archeologiczny : badania 32, 30

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (kultura łużycka), okresu wpływów rzymskich, a także historycznego: z wczesnego średniowiecza i średniowiecza.

DZIERŻNICA, stan. 44, pow. Środa Wielkopolska, woj. poznańskie, AZP 54-32/285

- stanowisko wielokulturowe

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Justynę Żychlińską (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ Sp. z o.o. Poznań). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie.

Stanowisko zostało odkryte w wyniku badań powierzchniowych przeprowadzonych wiosną 1996 r. wzdłuż trasy projektowanej autostrady A2. Wstępny jego zasięg określono na około 0,4 ha. Ogółem przebadano 48 arów i na tym obszarze zarejestrowano 130 obiektów zróżnicowanych tak funkcjonalnie jak i chronologicznie. Materiał zabytkowy reprezentowany był w głównej mierze przez źródła ceramiczne, rzadko krzemienne.

Pierwsze ślady osadnictwa pochodzą z młodszej epoki kamienia, przy czym najliczniej reprezentowana jest kultura pucharów lejkowatych (7 jam o bliżej nieokreślonej funkcji oraz 4 obiekty o charakterze mieszkalnym). Natrafiono także na obiekty kultury amfor kulistych (7 jam o bliżej nieokreślonej funkcji oraz 2 obiekty o charakterze mieszkalnym). Materiał źródłowy kultury ceramiki sznurowej odkryto tylko w 3 obiektach (jama oraz 2 towarzyszące jej dolki posłupowe), natomiast w 2 obiektach natrafiono na ceramikę ludności kultury łużyckiej. Sporadycznie na stanowisku wystąpił materiał z okresu wpływów rzymskich (1 obiekt o charakterze mieszkalnym - kultura przeworska) oraz z okresu średniowiecza (także 1 obiekt o charakterze mieszkalnym).

Wszystkie obiekty koncentrują się w środkowej partii stanowiska. Wystąpienie nielicznych obiektów neolitycznych zarejestrowanych w południowo-zachodniej części omawianego obszaru ma najprawdopodobniej związek z obecnością osady oznaczonej na trasie autostrady numerem A2-282, a odkryte najdalej na wschód 2 obiekty kultury pucharów lejkowatych najprawdopodobniej można łączyć ze stanowiskiem A2-287.

Badania będą kontynuowane.

GABUŁTÓW, st. 1, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie, AZP 98-62/-

- cmentarzisko podkurhanowe kultury ceramiki sznurowej (horyzont „staroszurowy” i grupa krakowsko-sandomierska)
- cmentarzisko kultury trzcinieckiej (faza klasyczna - faza B epoki brązu)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone we wrześniu i październiku przez mgr. Jacka Górskiego (Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez PSOZ w Kielcach. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 443 m².

Odsłonięto większą część całkowicie rozoranego kurhanu, pod którym wyróżniono 8 częściowo zniszczonych przez orkę obiektów archeologicznych.

Najstarszą fazę użytkowania cmentarzyska reprezentuje pochówek w prostokątnej jamie grobowej (2 x 3 m, orientacja wschód – zachód) o konstrukcji drewnianej (rodzaj skrzyni). Nad nim zapewne usypano kopiec. Nieco młodszy jest bogato wyposażony (4 naczynia, siekiera-topór, 7 odłupków) grób niszowy zawierający szczątki 1 osobnika (mężczyzna - Adultus) i dwójki dzieci w wieku 6-7 lat.

Trzecia faza użytkowania wiąże się z kulturą trzciniecką. Odkryto grób szkieletowy wyposażony w dwa przedmioty brązowe (bransoleta i ozdoba w formie spirali) oraz 5 naczyń wykonanych w konwencji zakarpackiej. Dość ciekawie przedstawia się znalezisko dużych fragmentów szkieletu konia odkrytych w prostokątnym obiekcie. Ponadto przebadano trzy prostokątnego kształtu rowy przykurhanowe, z których czerpano ziemię podczas nadsypywania kopca w początkach epoki brązu. Ich usytuowanie pozwala określić pierwotną średnicę obiektu w czasach kultury trzcinieckiej na około 25 m. Pod powiększonym kopcem znalazły się również skupiska ceramiki i kości zwierzęcych.